
Sykefravær

KORRESPONDANSER

MAGNUS AURIVILLIUS

I Tidsskrift for Den norske lægeforening nr. 5/2000 efterfrågas läkares syn på hur sjukfrånvaron i Norge ska minskas (1). Åtgärder för minskad sjukfrånvaro är sannerligen ett vällovligt initiativ, som rymmer många aspekter.

Som svensk i Norge slår det mig att en aspekt framför alla andra riskerar att glömmas bort i debatten, nämligen införande av självrisk/karensdagar i sjukförsäkringen. Jag minns den tid i Sverige då det var «egenmelding» med lön från första dag. Det var otvetydigt så att grupper av befolkningen betraktade dessa dagar som extra feriedagar som skulle tas ut förr eller senare, sjukdom eller ej. Det kunde påvisas att sjukfrånvaron steg vid stora sportevenemang på TV. När karenisdagar slutligen infördes, sjönk sjukfrånvaron avsevärt över en natt. Löntagarorganisationerna klagade på att «nu måste folk gå på jobb trots att de mår dåligt», men dessa farhågor tycks inte ha varit annat än ett politiskt spel för gallerierna.

Jag tror att den allmänna moralen är ganska lik i svensk och norsk befolkning. Säkerligen betalas det enorma summor i Norge till folk som inte alls är sjuka, eller som egentligen är så lindrigt sjuka att de mycket väl kunde gå på jobb om det bara var viktigt nog. I andra typer av försäkringar, som t.ex. hemförsäkring, bilförsäkring och reseförsäkring, är det helt naturligt med en självrisk; annars blir kostnaderna för försäkringssystemet orimligt höga. Självrisk i sjukförsäkringen är en politisk «helig ko» i Norge liksom det en gång var i Sverige. Det är hög tid att slakta denna heliga ko, då systemet säkerligen innebär stora kostnader till ingen eller liten nytta. Detta är för många en alldeles självklar aspekt, men det saknas en öppen debatt i ämnet, och det saknas politisk ambition och styrka att ta itu med problemet.

De resurser som frigöres skulle bättre kunna användas till ökade åtgärder för stöd och rehabilitering till dem som verkligen är allvarligt sjuka. Eller, som debatten går, kanske till att betala för en femte ferievecka. Norges fyra ferieveckor är onekligen ganska kort tid för ett rikt europeiskt land. Norge gör idag den prioriteringen att man inte har råd med en femte vecka (det har man, om man verkligen vill), men att man har råd med en sjukförsäkring utan självrisk (där man rent av kan tänka sig att öka egenmeldingstiden). Jag tror att de som känner sig trötta och slitna på jobbet, men som egentligen är friska, skulle få en bättre upplevelse av hälsa genom en femte ferievecka än genom att vila den femte veckan under sjukdomsidentitet.

LITTERATUR

1. Høie IM. Idébank for tiltak mot sykefravær. Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 626.

Publisert: 10. april 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 10. september 2026.